

Õiguskantsler

Egon Veermäe
peadirektor
Sotsiaalkindlustusamet
info@sotsiaalkindlustusamet.ee

Teie nr
Meie 08.04.2020 nr 7-4/200292/2001954

Selgitustaotlusele vastamine ja haldusakti põhjendamine

Lugupeetud Egon Veermäe

Teile teadaolevalt pöördus õiguskantsleri poole [], kes polnud rahul, kuidas tema pojale osutati igapäevaelu toetamise teenust [] Päevakeskuses. Muu hulgas kirjutas [], et kuna Sotsiaalkindlustusameti (SKA) suunamisotsusest nr [] ei selgunud, kui suures mahus peab [] Päevakeskus [] teenust osutama, küsis ta SKA-lt selle kohta kirjalikku selgitust.

SKA vastas avaldaja kirjale 16.10.2019 (kiri nr []), kuid ka selles kirjas ei andnud amet [] küsimusele selget vastust. Mõõnsite, et avaldaja küsitud maksimaalset tundide arvu kirjas tõesti ei olnud, sest SKA juhtumikorraldaja oli seda avaldajale suuliselt selgitanud. Samuti tõdesite, et [] Päevakeskuse pakutud teenuse maht ei olnud enam aktuaalne, kuna alates 12.10.2019 hakkas [] teenust saama teiselt teenuseosutajalt, kes tagas tema vajadustele vastava igapäevaelu toetamise teenuse.

Ehkki SKA vastas avaldajale suuliselt ning teabe küsimise ajal kõnealust teenust enam ei osutatud, ei tähenda see, et inimese kirjalikule selgitustaotlusele võis jätta sisuliselt vastamata. Selgitustaotlusele vastates tuleb inimesele anda soovitud teave või õiguslane selgitus või põhjendada, miks selgitusest keeldutakse ([märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse](#) (MSVS) § 5 lg 8). Vastuvõtule tulnud inimesele võib vastata ka suuliselt vastuvõtu ajal. Vastamisest loobumise alused sätestab § 5 lg 9. Seadus ei näe ette võimalust, et kui teenuse osutamine on lõppenud, võib jätta inimese selgitustaotlusele sisuliselt vastamata või vastata suuliselt (kui inimene ei olnud asutuses vastuvõtul).

Soovitan SKA-l edaspidi vastata inimeste selgitustaotlustele nii, nagu seadus ette näeb.

Peale selle soovitan SKA-l koostada haldusakti nõnda, et inimene saaks selle resolutiivosa ([haldusmenetluse seaduse](#) § 60 lg 2) lugedes aru, millele tal on õigus. SKA suunamisotsus nr [] kordas sisuliselt seaduse sätteid, öeldes, et teenuse osutamise soovitatav sagedus on inimese personaalse abivajaduse hinnangust, kuid teenust ei saa osutada vähem kui neli tundi kuus ([sotsiaalhoolekande seaduse](#) § 90 lg 3). Seega ei selgunud suunamisotsusest, kui suures mahus oli avaldaja pojale õigus teenust saada. Seda kinnitab ka tõsiasi, et avaldaja palus SKA-lt suunamisotsuse kohta selgitust.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Kaalutusotsuse alusel antud haldusakt peab olema põhjendatud ([sotsiaalseadustiku üldosa seaduse](#) (SÜS) § 26 lg 1, [haldusmenetluse seaduse](#) § 56 lg 3). Põhjendamine on vajalik, et inimene saaks aru, miks haldusakt sellisena anti. Teades haldusorgani kaalutlusi, saab inimene oma õiguste kaitseks kohtusse pöörduda, kui ta haldusorganiga ei nõustu. Kui SKA ei saanud suunamisotsusesse nr [] teenuse täpset mahtu kirjutada, oleks pidanud inimesele arusaadavalt selgitama, miks see nii on ja kuidas teenuse tegelik maht välja selgitatakse.

Kohustuse koostada põhjendatud ja inimesele arusaadavaid haldusakte näeb ette ka hea halduse tava, mis tugineb inimväärikuse põhimõttele. Riigikogu on pidanud vajalikuks rõhutada inimväärika kohtlemise tähtsust ka SÜS §-s 4, sätestades, et inimesega tuleb arvestada temaga seotud menetluses. Inimene pole haldusmenetluses haldusorgani tegevuse objekt, vaid partner, kellel on õigus teada, mida tema suhtes on otsustatud ja mida see kaasa toob.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: avaldaja

Aigi Kivioja 6938428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee